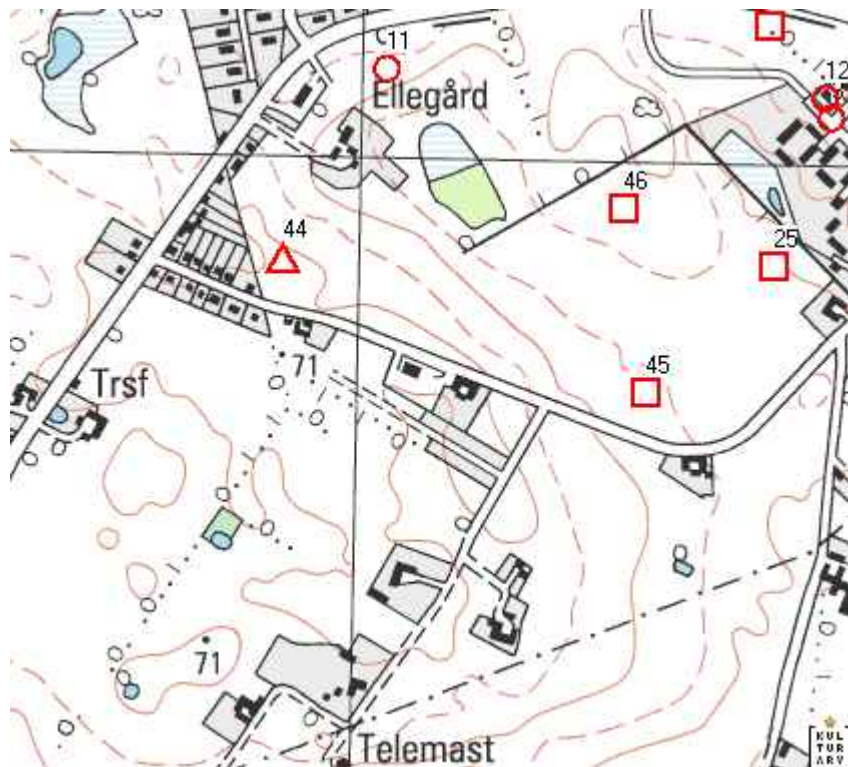

Dragehøj Øst

Rapport for mindre forundersøgelse

J.nr. NÆM 2006:160

Næstved Museum 2006

Dragehøj Øst

Rapport for mindre forundersøgelse forud for bebyggelse

J.nr. NÆM 2006:160

05.07.03; Fensmark Sogn, Tybjerg Herred, Storstøms Amt (tidl. Præstø)
Matr.nr. 11d, Kalkerup by, Fensmark.

4cm-kort: 1512 IV SV

Mindre forundersøgelse forud for byggemodning. Der fremkom på den allerøstligste del af matriklen en del anlægsspor, hovedsagelig i form af kogestens-, affalds, og øvrige gruber. Der udover enkelte stolpehuller. Det blev ikke vurderet, at yderligere arkæologiske undersøgelser på arealet var nødvendige.

Undersøgelsens baggrund

Undersøgelsen forud for udstykning efter Holmegaard Kommune lokalplan F.4.9 blev udført som mindre forundersøgelse af Næstved Museum. I forbindelse med høringen af lokalplanen, havde museet således fundet grund til at foretage undersøgelse idet:

... er der flere gange påtruffet bebyggelsesspor ved undersøgelser på den nordlige side af Kalkerupvej, ligesom der få hundrede meter nord for det aktuelle grundstykke er fremkommet en kult-bålrække fra bronzealderen. Disse fund indikerer, at området omkring Dragshøj har været udnyttet i flere af oldtidens perioder, og arkæologiske spor muligvis vil kunne påtræffes indenfor lokalplansområdet.

Prøvegravningen fandt sted 8. til 13. september 2006 og udførtes af BA Kim Christoffersen, Næstved Museum. Maskinfører var Skipper Mortensen, Skippers Dræning. Ansvarlig leder var museumsinspektør Thomas Roland, Næstved Museum.

Topografi

Det undersøgte areal (ca. 2.500 m²) er beliggende nær toppen af et højdedrag med vid udsigt mod øst og nordøst. Mod øst ses et lidt lavere liggende plateau, før terrænet falder yderligere. Mod syd og vest hæver terrænet sig en anelse mod toppen af højdedraget. Mod nord falder terrænet mod et tidligere moseområde, for så at stige lidt igen.

Det undersøgte areal, der skræner mod NNØ, henlå på tidspunktet for undersøgelsen som ubebygget grund med græs. Arealet afgrænses mod nord af Kalkerupvej, mod øst af Møllevej, mod syd af kolonihaveforeningen "Møllehaven", og mod vest af restareal der støder op til "Galleri Dragehøj", der har til huse i en tidligere gård.

Undergrunden bestod af gulbrunt, leret undergrundssand/gulbrunt sandblandet ler. Overjordens tykkelse varierede fra 25 til 45 cm og bestod af muld og sandblandet muld.

Metode

Der blev anvendt rendegraver med planérskovl til at trække mulden af under overvågning. Der blev i alt udlagt 4 prøvegrøfter over arealet i retning SSV – NNØ. Prøvegrøfterne var af 1,50 meters bredde (skovlbredde).

Der blev først udlagt 2 parallelle prøvegrøfter i hele arealets længde (ca. 70 m) med ca. 20 m afstand (grøft 1 og 2). I grønft 1 fremkom 6 anlæg (A1-A6), hvorimod der i grønft 2 kun fremkom 1 anlæg (A7). Herefter blev der forsøgsvis udlagt en parallel grønft ca. 5 m vest for grønft 1 (grønft 3), men da der kun fremkom et enkelt anlæg (A8) blev denne grønft stoppet efter ca. 30 m. Endnu en parallel grønft (grønft 4) blev udlagt ca. 5 m øst for grønft 1 og næsten helt op ad østskellet. Her fremkom 11 anlæg (A9 – A19). Denne grønft blev gennemført i ca. 60 meters længde.

De fremkomne fyldskift (A1-A19) blev alle snittet. Alle anlæg blev beskrevet, og de fleste endvidere tegnet i 1:20.

Grøfter, anlæg og arealets afgrænsning blev indmålt med håndholdt GPS (LMK 338-368), en mindre usikkerhed må følgelig påregnes. Grøfterne er indmålt langs vestre profil. Anlæg er indmålt med et punkt i midten. Der blev foretaget en mindre udvidelse i den sydlige del af grønft 1 for at afdække anlæg (A1-A3). Pga. sin lidenhed er denne udvidelse ikke indmålt. Arealets afgrænsning er indmålt ved arealets hjørner.

Undersøgelsens resultater

Der fremkom i alt 19 anlæg, hvoraf 1 (A18) synes at være et naturligt fyldskifte. Langt størstedelen af anlæggene fremkom i grøft 1 og 4, hvilket vil sige i den allerøstligste del af arealet. Grøft 2 og 3 havde kun et anlæg hver (A7 og A8), der begge tolkes som mulige stolpehuller.

Der fremkom i alt 6 kogestensgruber med 3 i grøft 1 (A1, A3 og A4) og 3 i grøft 4 (A11, A12 og A13). Alle er beliggende i den sydøstlige del af det prøvegravede areal. En kogestensgrube (A11) var lidt usædvanlig, idet den var bygget op omkring en stor sten, der lå i undergrunden.

Kogestensgruber dateres normalt til bronzealder/ældre jernalder, hvilket synes at stemme overens med det groftmagrede stykke keramik, der er fundet i gruben A10. Denne og andre mulige gruber/affaldsgruber (A6, A14, A15 og A19) lå spredt i den østlige del af det prøvegravede areal.

I grøft 1 fremkom et aflangt mørkt og sodet anlæg på tværs af grøften. Der sås enkelte sortbrændte sten. Anlægget tolkes som et muligt bålsted, hvor sten er blevet opvarmet, da det er beliggende lige nord for de fundne kogestensgruber.

Fremtidigt arbejde

De forhistoriske aktiviteter samlede sig tydeligvis på i den østligste del af det undersøgte areal. Dermed bliver plateauet øst herfor interessant i forhold til eventuelle fremtidige jordarbejder på arealet. Det er således sandsynligt, at det egl. bopladsområde skal søges på dette plateau - et område med en vid udsigt, der samtidig ligger rimeligt i læ for vestenvinden, fordi landskabet hæver sig mod vest og syd.

Da hovedparten af anlæggene lå på kanten af byggelinjen eller øst herfor, blev det ikke skønnet nødvendigt at udføre yderligere undersøgelser på den aktuelle matrikel. Næstved Museum anser dermed undersøgelsen for tilendebragt.

Anlægsliste

Grøft 1

Muldlag: Gråbrun, sandet og let leret muld, 25 – 45 cm.

Undergrund: Gulbrunt, leret undergrundssand.

LMK 338 og 345

A1 Kogestensgrube

Fyld: Meget mørk til sortfarvet, gråbrun, leret muld, let sandet. En del sortsvedne sten, op til Ø 20 cm. Trækul næsten opløst/formuldet.

Undergrund: Gulbrunt, leret undergrundssand med sortfarvet nedsivning.

LMK 339

A2 Nedgravning/stolpehul?

Ovalt anlæg 66x54 cm, tæt på A1 mod nord.

Fyld: Mørk, gråbrun muld, meget leret, heterogen.

Øverst sortfarvede indslag, nederst indslag af undergrund.

Der ses trækulsnister/stumper i fyldet.

Undergrund: Gulbrunt, sandblandet ler.

LMK 340

A3 Kogestensgrube

Fyld: Mørk, gråbrun, leret og sandet muld med indslag af sortfarvning og undergrund.

Sortsvedne og skørbrændte sten, samt en del trækul.

Trækulsprøve hjemtaget: x1.

Undergrund: Gulbrunt, sandblandet ler.

LMK 341

A4 Kogestensgrube

Fyld: Mørk, gråbrun, leret og sandet muld.

Øverst indslag af sortfarvning, nederst indslag af undergrund. Sortbrændte og skørbrændte sten, overvejende af bjergart.

Undergrund: Brungult, sandblandet ler, sortfarvet nedsivning.

LMK 342

A5 Bålsted?

Aflangt sodet anlæg 270x75 cm.

Fyld: Mørk til meget mørk/sodet, gråbrun, sandet og leret muld med enkelte sortsvedne sten.

Undergrund: Brungult, sandblandet ler.

LMK 343

A6 Nedgravning/grube?

Rundt anlæg 52x50 cm, set i overfladen.

Fyld: Meget mørk, gråbrun, leret muld. Der ses enkelte indslag af undergrund.

Undergrund: Gulbrunt, sandblandet ler med mørke nedsivninger.

LMK 344

Grøft 2

Muldlag: Gråbrun, sandet og leret muld 35 –40 cm.

Undergrund: Gulbrunt til grågult, leret undergrundssand.

På nordligste 10 m ses en del sten i undergrund.

LMK 346 og 348

A7 Stolpehuller?

Ovalt anlæg 96x68 cm, der i snit viser sig at være 2 mindre nedgravninger.

Fyld:

Nedgravning 1: Mørk, gråbrun, sandet og let leret muld. Mindre indslag af undergrund. Nister af brændt ler og trækul.

Nedgravning 2: Lys, gråbrun, sandet og let leret muld, heterogen. Små klumper af brændt ler + nister.

Lerklump: x2.

Undergrund: Gulbrunt, sandblandet ler.

LMK 347

Grøft 3

Gråbrun, sandet og leret muld 25-40 cm.

Undergrund: Gulbrunt, leret undergrundssand.

LMK 349 og 351

A8 Stolpehul?

Anlæg der kommer ud fra vestre profil, 45x55 cm, set i overfladen.

Fyld: Mørk, gråbrun, leret muld, heterogen.

Nister af brændt ler.

Undergrund: Gulbrunt, sandblandet ler.

LMK 350

Grøft 4

Muldlag: Gråbrun, sandet og leret muld, 35-40 cm.

Undergrund: Gulbrunt, leret undergrundssand.

352 og 364

A9 Nedgravning?

Anlæg der kommer ud fra østre profil, 100x130 cm.

Fyld: Mørk, gråbrun, leret og sandet muld, heterogen..

Undergrund: Gulbrunt, leret undergrundssand.

LMK 353

A10 Grube

Fyld: Gråbrun, leret og sandet muld, heterogen. Nister af trækul og brændt ler.

Undergrund: Gulbrunt, sandblandet ler, heterogent.

Fund af et svært og groft magret, rødbrændt stykke keramik, sideskår: x3.

LMK 354

A11 Kogestensgrube

Kogestensgrube bygget op omkring stor sten, der lå i undergrund.

Fyld: Gråbrun, leret og sandet muld, partielt sortfarvet.

Trækulsstumper.

Trækulsprøve: x4.

Mange sortsvedne og skørbrændte sten op til Ø 15-20 cm.

Undergrund: Gulbrunt, sandblandet ler.

LMK 355

A12 Kogestensgrube

Fyld: Gråbrun, leret og sandet muld, partielt mørkere.

En del mindre sortsvedne og skørbrændte sten.

Undergrund: Gulbrunt, sandblandet ler, stedvist med sorte nedsvininger.

LMK 356

A13 Kogestensgrube

Fyld: Mørk, gråbrun, sandet og leret muld.

Partielt mørkere af opløst trækul. Skørbrændte og sortsvedne sten.

Undergrund: Lyst, gråbrunt, let leret undergrundssand.

LMK 357

A14 Bund af kogestensgrube/grube?

Anlæg der kommer ud fra vestre profil, ca. 80x100 cm.

Fyld: Mørk, gråbrun, leret og sandet muld heterogen.

Nister af trækul og brændt ler.

Der ses lidt skørbrændte sten.

Undergrund: Gulbrunt, leret undergrundssand.

LMK 358

A15 Mulig affaldsgrube

Fyld: Gråbrun, leret og sandet muld, heterogen. Der ses en del trækulsstumper, samt klumper af brændt ler.

Trækulsprøve hjemtaget: x5.

Undergrund: Gulbrunt, leret undergrundssand.

LMK 359

A16 Stolpehul?

Fyld: Mørk, gråbrun, leret og sandet muld.

Undergrund: Gulbrunt, sandblandet ler.

LMK 360

A17 Stolpehul?

Fyld: Mørk, gråbrunt, sandet muld, let leret, heterogen.

Grågult undergrundssand, let leret.

LMK 361

A18 Natur?

Rundt anlæg ca. 50x50 cm i fladen. Kun et par cm dybt.

Fyld: Mørkt, gråbrunt ler, let muldet.

Undergrund: Gulbrunt, sandblandet ler.

LMK 362

A19 Mulig affaldsgrube

Fyld: Mørk, gråbrun, leret muld, heterogen.

Der ses nister af trækul og brændt ler.

Undergrund: Grågult, sandblandet ler.

LMK 363

Fundliste

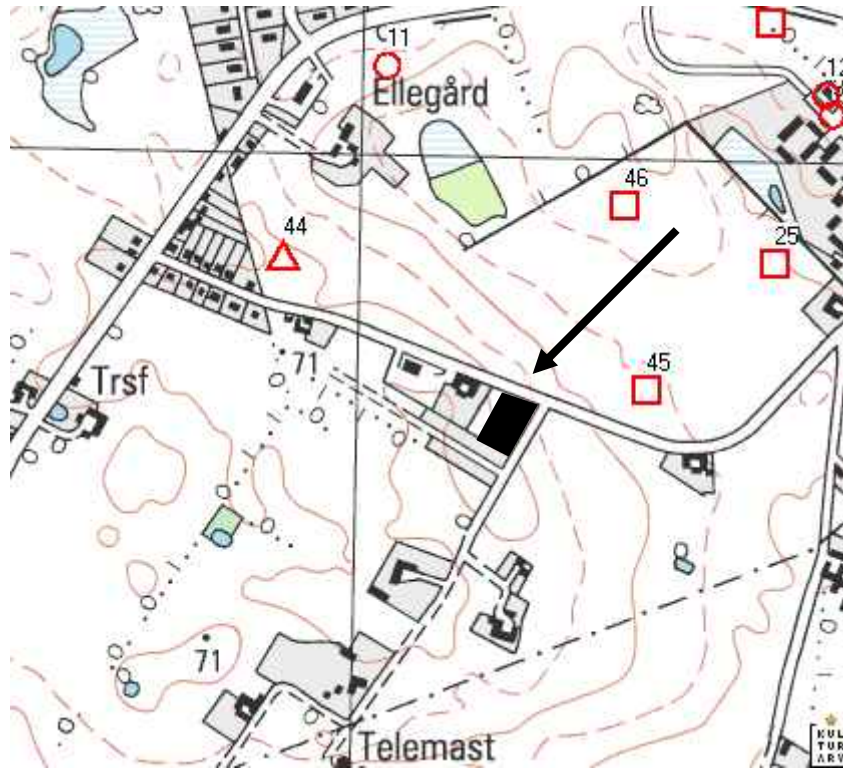
- x1** Anlæg 3, Grøft 1
Trækul.
- x2** Anlæg 7, Grøft 2
Lerklump, brændt ler/lerskifer?
- x3** Anlæg 10, Grøft 4
Keramik:
1 svært og groft magret sideskår.
- x4** Anlæg 11, Grøft 4
Trækul
- x5** Anlæg 15, Grøft 4
Trækul

Tegningsliste

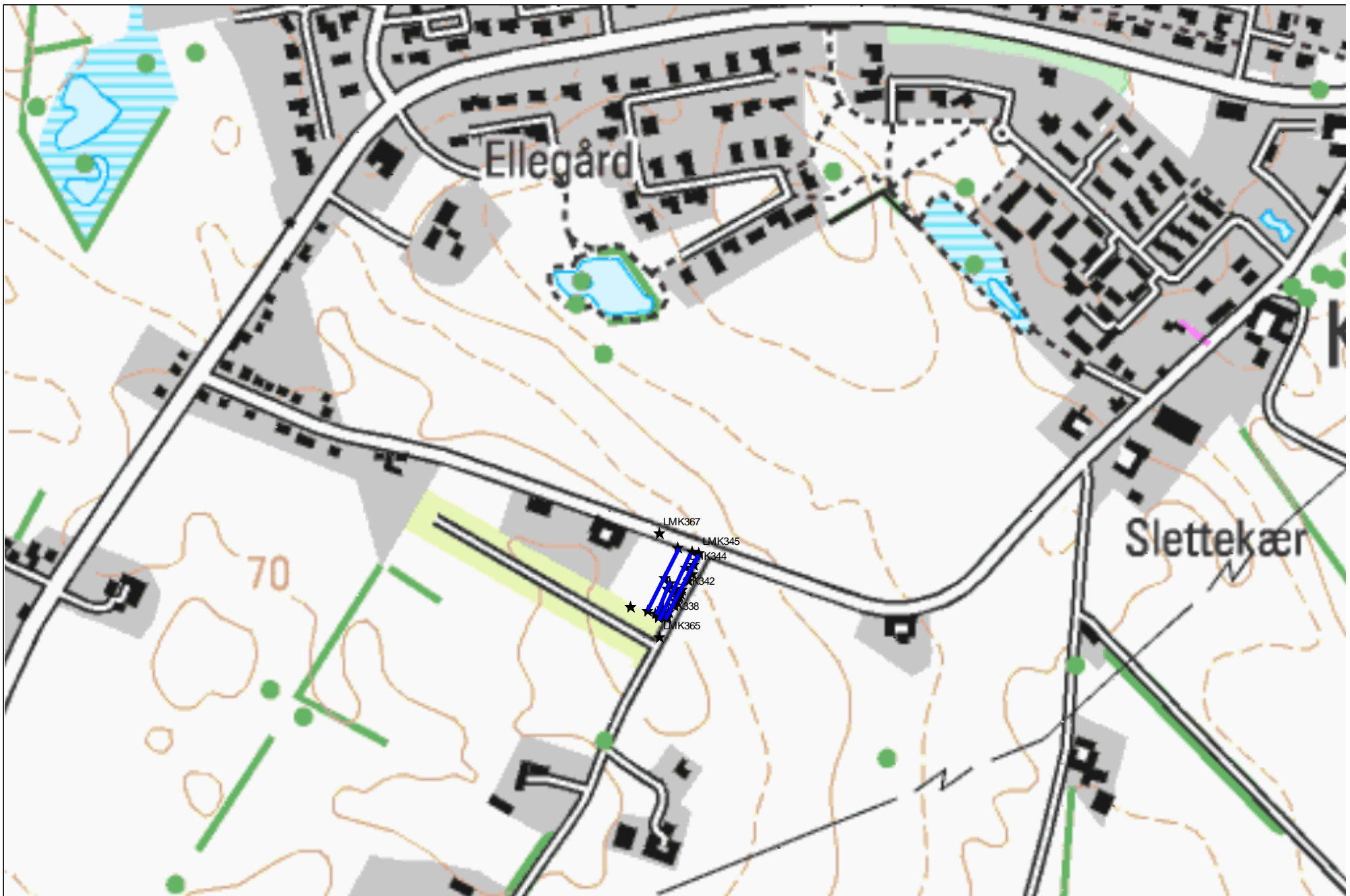
- T1** A1-5 (plan og snit), 1:20
- T2** A6-9 og A18-19 (plan og snit), 1:20
- T3** A10-12 (plan og snit), 1:20
- T4** A13-17 (plan og snit), 1:20

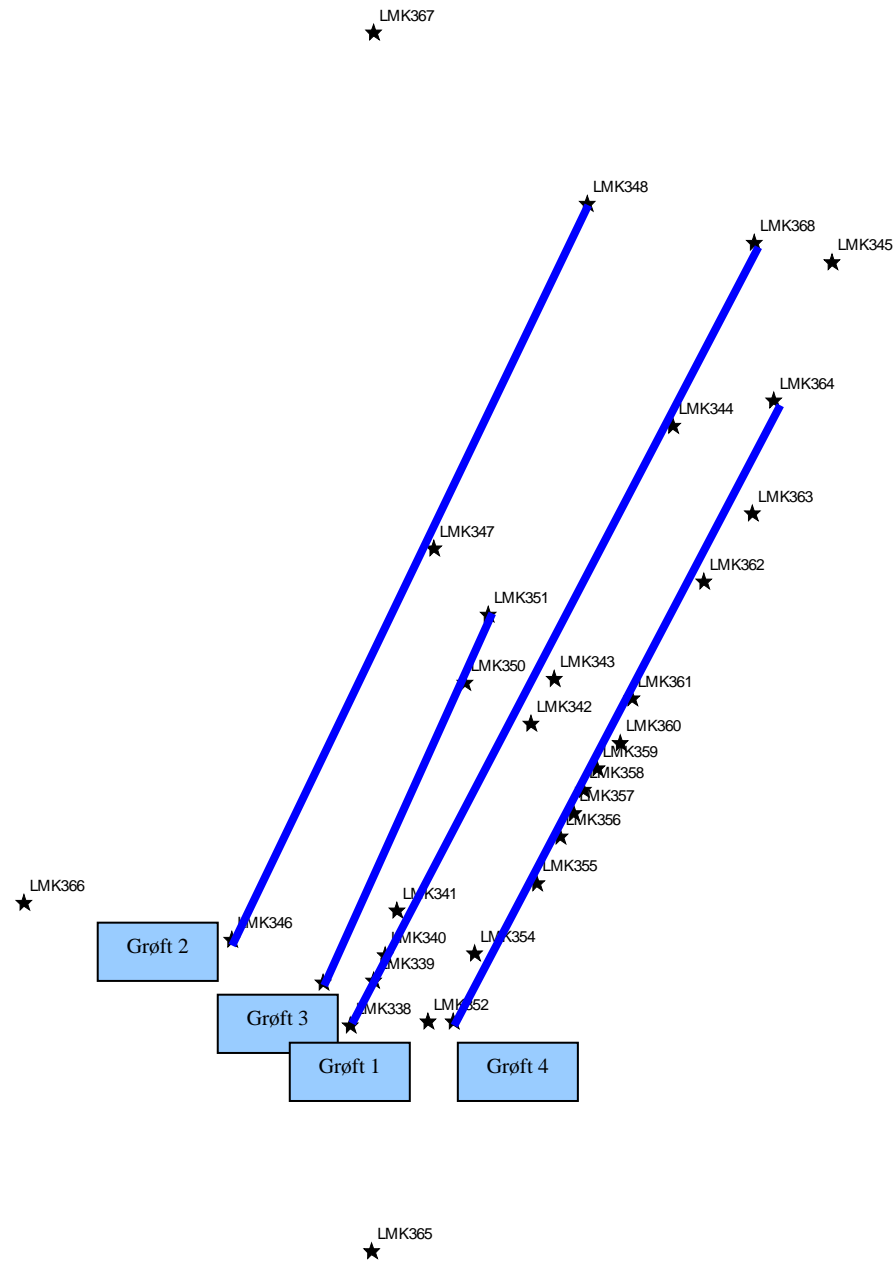
NÆM 2006:160

Dragehøj Øst

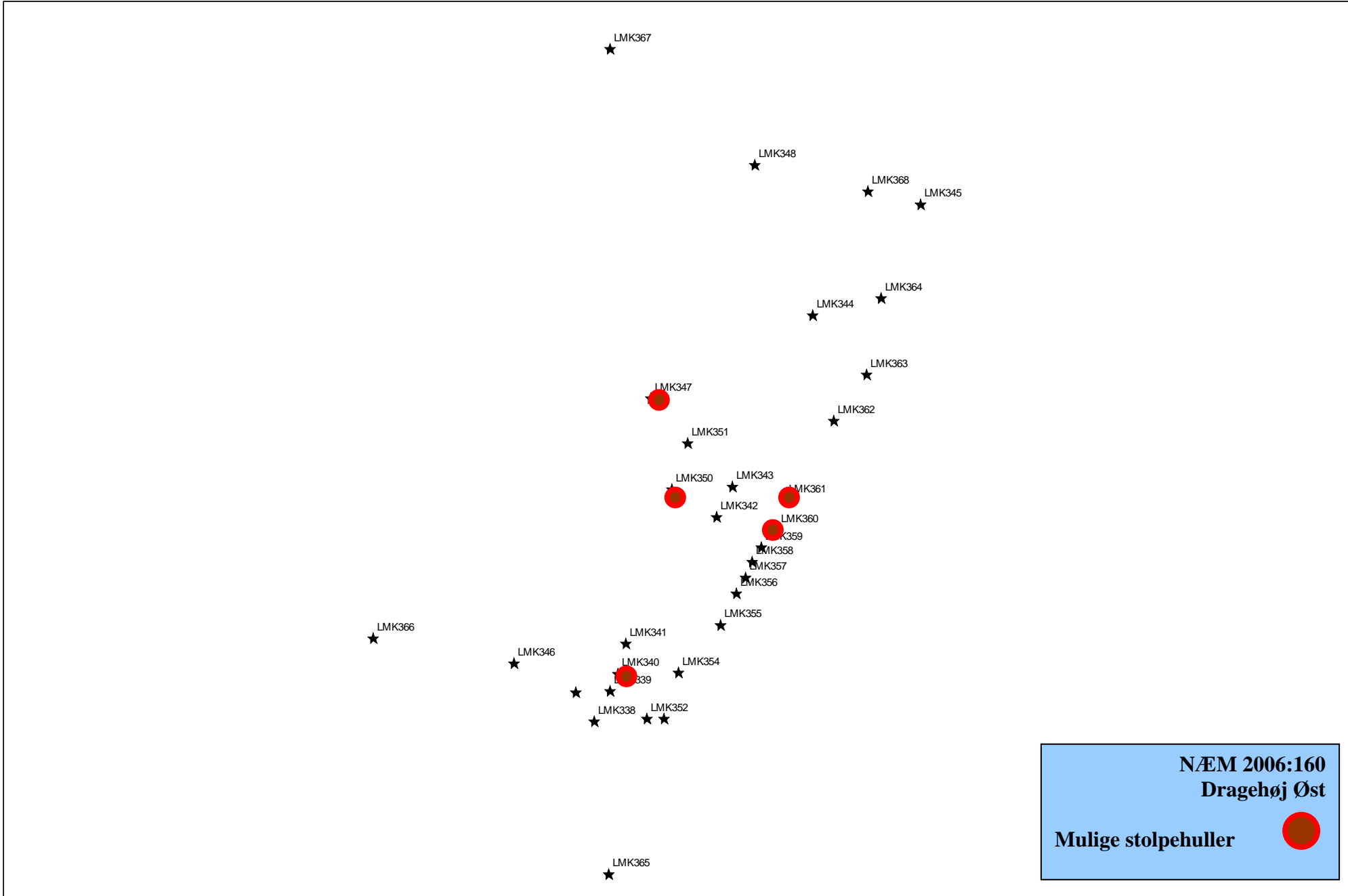

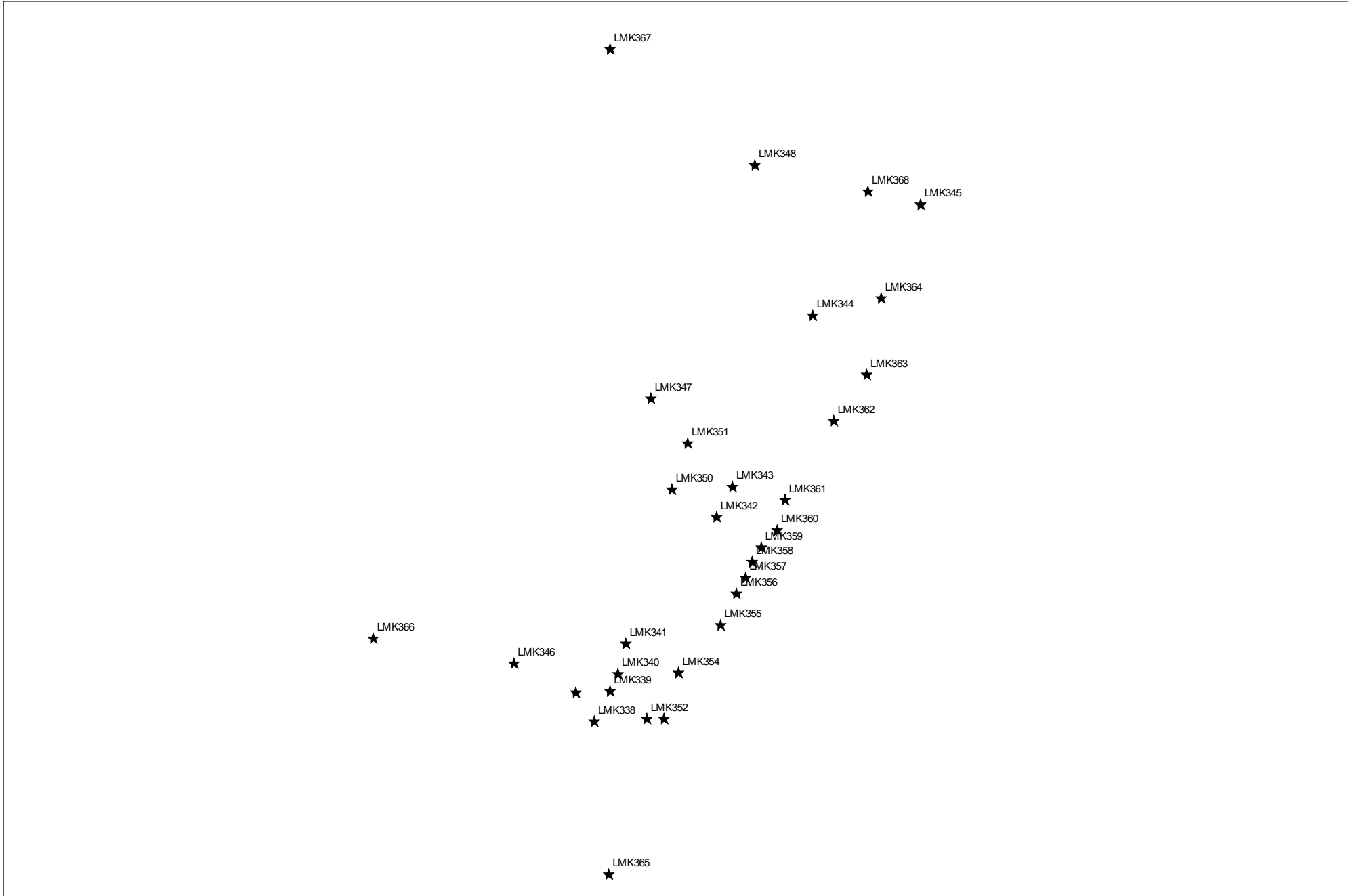
NÆM 2006:160
Dragehøj Øst
Oversigt over søgegrøft 1-4

NÆM 2006:160
Dragehøj Øst

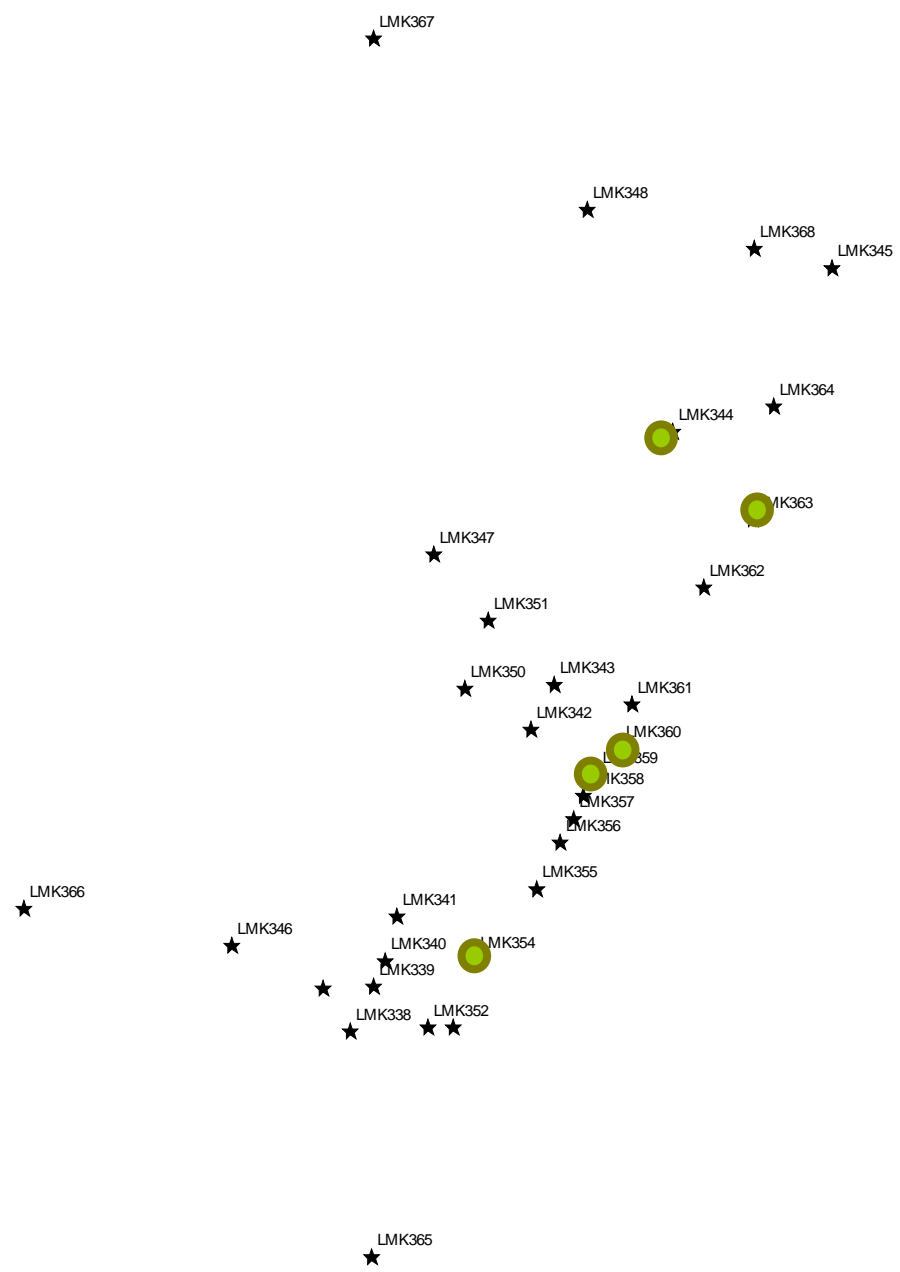
Mulige stolpehuller

Kogestensgruber

NÆM 2006:160
Dragehøj Øst

Øvrige gruber og anlæg

Kopi af originalplaner

Nedsat 50%